

Täysistunto

Torstai 6.6.2024 klo 16.02—20.59

2.2. Suullinen kysymys Suomen etujen ajamisesta EU:ssa (Petri Honkonen kesk)

Suullinen kysymys SKT 119/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, edustaja Honkonen.

Keskustelu

16.34 **Petri Honkonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Keskustan mielestä hallituksen, Suomen meppien ja kaikkien muidenkin suomalaisten päättäjien tärkein tehtävä Euroopan unionissa on pitää Suomen puolta. Orpon—Purran hallitus lupasi suomalaisille vahvempaa EU-vaikuttamista. [Laura Huhtasaari: Ja sitä on tullut, ennallistamisesta lähtien!] Kuitenkin hallitus on vakavasti epäonnistunut Suomen puolen pitämisessä, sillä linja on löpö.

Tosiasiat ovat tosiasioita: Ovi Euroopan unionin yhteisvelalle vihreän siirtymän rahoittamiseen on auki. Itäiseen Suomeen ei ole tullut uutta EU-rahaa. [Sanna Antikainen: Höpö höpö!] Brysselin valvontavalta metsiin on siunattu. [Jenna Simulan välihuuto] Tämän lisäksi tilannetta pahentaa se, että päähallituspuolue kokoomuksen mepit toimivat Suomen etua vastaan. Nimittäin mepit Pietikäinen ja Virkkunen ovat äänestäneet Suomelle erityisen vahingollisen luonnon ennallistamisasetuksen puolesta.

Arvoisa pääministerin sijainen, miten te selitätte tämän hallituksen epäonnistumisen EU-poliittisessa vaikuttamisessa, kuten päätösvallassa metsien käytöstä? [Puhemies koputtaa] Ja onko tämä kokoomuksen EU-linja [Puhemies: Aika, aika!] suomalaiselle maataloudelle myös hallituksen linja?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Purra.

16.35 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän, että käymme kolmen vuorokauden kuluttua vaaleja, [Välihuuto vasemmalta] mutta on hyvin vaikea ymmärtää tätä edustajan väitettä tästä kokonaisuudesta.

Viittaan ensinnä meidän hallitusohjelmaamme, [Anne Kalmarin välihuuto] jonka EU-poliittinen linja on hyvin selkeä. Se on selkeä sekä tulonsiirtojen että yhteisvastuiden [Annikka Saarikon välihuuto] lisäämisen osalta. Se on selkeä siinä, mitkä ovat meidän profiilitavoitteitamme. Se on selkeä siinä, miten me ennakkoaikutamme. [Anne Kalmarin välihuuto] Ja juuri sillä tavalla tämä ministeriryhmä on toiminut. Jokainen ministeri omassa neuvostossaan on pyrkinyt toimimaan hallitusohjelman mukaisella tavalla Suomen kansallista etua edistäen. Me olemme ennakkoaiikutaneet, me olemme neuvotelleet asioista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

huomattavasti ennen kuin ne ovat tulleet listoille. Toisaalta meidän linjamme näihin asioihin, joita nostitte esille, on hyvin selkeä.

Sen sijaan kyllä pidän erittäin surullisena sitä päätöstä, että edellinen hallitus on hyväksynyt epäsymmetrisen, tulonsiirtoihin liittyvän yhteisvelan, [Puhemies koputtaa] ja nyt tätä [Puhemies koputtaa] valitettavasti tarjoillaan meille ratkaisuksi [Välihuutoja] asiaan kuin asiaan. [Puhemies koputtaa] Mutta hallituksen linja [Puhemies: Aika!] on ihan selvä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pysytään minuutissa. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Honkonen jatkaa.

16.36 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kuulimme, kun pääministerin sijainen, valtiovarainministeri esitteli tätä EU-vaikuttamista. Mutta herääkin kysymys, missä ovat tulokset. Siihen ette vielä päässyt, etenkin, kun komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen on lyhyen ajan sisään käynyt kahdesti Suomessa, viimeksi tällä viikolla. Näyttää kuitenkin siltä, että näistä vierailuista ei ole jäänyt Suomelle mitään käteen.

Tätä Euroopan unionin yhteistä yhteisvelkaa vihreän siirtymän rahoittamiseen ajetaan, päätösvalta metsistä luisuu Brysseliin, ja itäinen Suomi on laiminlyöty. Tulokset ovat nolla. [Ari Koposen välihuuto] Uutta rahaa itäiselle Suomelle ei ole ohjattu eikä erillistä rahoitusta EU:n ja Venäjän rajamaille, jotka tästä tilanteesta eniten kärsivät, vaikka Suomenkin itäraja on myös EU:n ulkoraja. [Laura Huhtasaari: Siihen ollaan ennakkovaikuttamassa!] Huoli ja hätä pärjäämisestä itäisessä Suomessa sen sijaan jatkuu ja voimistuu. Meillä ei ole varaa jättää näin isoa osaa Suomesta taantumaan ja tyhjenemään. Kysynkin pääministerin sijaiselta: miksi hallitus on laiminlyönyt itäisen Suomen EU-politiikassa ja vaikuttamisessaan, [Puhemies koputtaa] ja milloin itäiselle Suomelle tulee sitä uutta EU-rahaa, mitä tässä kovasti on lupailtu? [Ben Zyskowicz: Vieläkö hakkaatte vaimoanne?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ottaako ministeri Rydman? — Olkaa hyvä.

16.38 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hieman koomista, kun edellisen hallituksen valtiovarainministeripuolue keskustaa syyllistää tätä hallitusta siitä, että Eurooppa-poliittinen vaikuttamistyö olisi laiminlyöty. [Mikko Savola: Mutta mites nykyinen?] Teidän hallituksenne aikaan kaikki se, mikä Brysselistä tuli, nieltiin sellaisenaan. [Välihuutoja] Kun siirryttiin yhteisvastuun aikaan Euroopan unionin velkapaketin muodossa, teillä oli muutama rohkea kansanedustaja, muun muassa edustaja Hoskonen, joka rohkeni äänestää vastaan. [Oikealta: Jolle annoitte varoituksen!] Miten keskustaa palkitsi edustaja Hoskosen? Hän joutui luopumaan ympäristövaliokunnan puheenjohtajuudesta sen johdosta. [Oikealta: Oho! — Hälinää — Puhemies koputtaa]

Tämä hallitus sen sijaan on ollut valmis asettumaan myöskin komission esityksiä vastaan. [Anne Kalmari: Ainutkertainen!] Me olemme yritys vastuudirektiivissä. Toimimalla sillä tavoin kuin toimimme saimme siirrettyä sen nimenomaisesti Suomen kannan mukaiseen suuntaan. Ennallistamisasetuksessa olemme myös olleet tiukkoina, ja silläkin on ollut vaikutuksensa. Ja mitä tulee Itä-Suomen asiaan, se on meidän aivan keskeinen vaikutta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

misprioriteettimme. Ja koheesioasioista vastaava [Puhemies koputtaa] komissaari Elisa Ferreira on vieraillut Suomessa ja on erittäin hyvin tietoinen. [Puhemies: Aika!] Ja olen hyvin vakuuttunut siitä, että Euroopan itäinen ulkoraja tulee olemaan keskeinen prioriteetti myöskin seuraavan komission aikakaudella. [Mauri Peltokangas: Loistava vastaus, täydellistä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten edustaja Saarikko. [Hälinää] — No niin.

16.39 **Annika Saarikko kesk** (vastauspuheenvuoro): No niin, arvoisa puhemies, joka tapauksessa laajasti eduskunnassa kaikki me puolueet sitouduimme siihen, että ajatus eurooppalaisesta yhteisvelasta jatkuvana ratkaisuna taloudellisiin ongelmiin... että se päätös, joka jouduttiin koronan keskellä tekemään, on ainutkertainen. [Välihuutoja oikealta] Ja nyt on epäselvää, aiotteko te pitää tästä linjasta kiinni.

Arvoisa puhemies! Keskityn puheenvuorossani ja kysymyksessäni hallitukselle ennen kaikkea siihen, että EU on pohjimmiltaan alueiden yhteisö. Se, että suomalainen maaseutu ja maatalous ja täällä nyt jo kysymyksessä esiin nostettu itäinen Suomi erityiskysymyksenä saavat myös rahaa EU:n suunnalta, on osa sitä pakettia, jossa me maksamme paljon rahaa EU:lle ja meidän tehtävämme on valvoa, että me myös sieltä omiin tärkeisiin tarpeisiin saamme rahaa. Voisin kuvitella, että tämä on myös valtiovarainministerin mielestä oikea periaate. Siksi kysyn: miksi te ette ole taistelleet sen puolesta, että itäinen Suomi koko Euroopan ja Venäjän välisenä rajana saisi erityisen rahoituksen tässä poikkeuksellisessa tilanteessa? Ja vielä vaikeampi kysymys, arvoisa puhemies, on: miksi te olette tehneet [Puhemies koputtaa] sellaisia kansallisia leikkauksia, [Puhemies: Aika!] jotka estävät EU:sta rahan saamisen? Nyt ne rahat [Puhemies: Aika!] lähetetään mieluummin vaikka Romaniaan, jotka voisivat olla Suomen raja-alueiden tukena. [Puhemies: Aika!] Se on ollut järjetön linjaus.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pysytään siinä minuutissa, kiitos. — Ministeri Rydman.

16.41 **Elinkeinoministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Saarikko on aivan oikeassa siinä, että lähtökohdan pitäisi olla se, että EU:sta myöskin saataisiin rahaa ja mieluummin ehkä vähän enemmän kuin mitä sinne maksetaan. Sikälikin erikoisemmalta tuntuu se, että silloin, kun te olitte valtiovarainministerinä, te hyväksyitte tämän niin kutsutun elpymispaketin, jossa Suomi maksaa kolme euroa saadakseen ehkä hieman vajaan euron Brysselistä takaisin. [Oikealta: Hyvä diili!] Ja te nimenomaisesti halusitte, että tämä paketti tulee hyväksytyksi. Jos Suomi olisi sen kaatanut, niin me emme olisi siinä tilanteessa, jossa yhteisvelkaa yhä uudelleen tarjotaan ratkaisuksi kaikkeen.

Ja mitä tulee Itä-Suomen edunvalvontaan... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu] — Aha, keskustasta otti puheenvuoron omin lupinensa, mutta ei se mitään, jatketaan puheenvuoroa. — Mitä tulee tähän Itä-Suomen edunvalvontaan, se on meillä aivan keskeinen prioriteetti. Me olemme koonneet samanmielisten EU-maiden ryhmää Baltian maista, Puolasta ja muistakin ja nimenomaisesti kaikissa yhteyksissä rummuttaneet, että kyse on koko Euroopan unionin yhteisestä turvallisuudesta. Me tarvitsemme [Puhemies koputtaa] vahvaa koheesiopa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

nostusta myös koko EU:n itärajalle, [Puhemies koputtaa] ja olen hyvin vakuuttunut, että viestimme on kuultu, [Puhemies koputtaa] kuullaan ja se tulee vaikuttamaan. [Oikealta: Aivan eri meininki kuin keskustalla!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja edustaja Saarikko vielä vastaa.

16.42 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tämä yhteisvelka-asia, jossa mielellään näitä vanhoja muistelette — ja se sopii — on näin selvää, aivan näin kirkasta ja selvää, niin minkä takia täällä eduskunnassa hallituspuolueet eivät voineet rakentaa Suomen avaintavoitteita selkeän kielteiselle linjalle jatkoyhteisvelkapaketeille? Miksi te itse asiassa esitte sen äänestämällä ja jätitte oven raolleen? Se on kysymys, joka koskee tulevaa, ja siihen te, ministeri Rydman tai muu hallitus, ette näköjään kykene vastaamaan.

Ja mitä tulee itäiseen Suomeen, arvoisa puhemies, on hienoa, että teillä on prioriteetteja ja tavoitteita, niin hallituksella pitääkin olla, mutta tosiasia on se, että mitään saantoa ei ole näköpiirissä, ei minkäänlaista. Kaikki ne lupaukset, mitä tähän mennessä on saatu, ovat sellaisia, jotka kuuluvat Suomelle automaattisesti.

Sen lisäksi toistan kysymykseni valtiovarainministerille: mitä järkeä oli tehdä kansallisia leikkauksia, jotka ovat olleet sellaisia, että jos laitat 30 kansallista rahaa, saat siihen 30 samaa rahaa Brysselistä? [Puhemies: Nyt on minuutti mennyt!] Arvoisa puhemies, silloin valtiovarainministeriö on tehnyt ratkaisun, että Brysselistä rahat lähetetään mieluummin jonnekin muualle kuin Suomeen. Haluaisin tähän vastauksen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ottaako Essayah? — Olkaa hyvä

16.43 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Nyt arvelen, että kysyjä viittaa tässä näihin maaseudun kehittämisrahoihin. Uskon, että entisenä valtiovarainministerinä ymmärrätte tuota budjettikirjaa ehkä keskimääräistä kansanedustajaa vielä paremmin. On aivan selvä, että olemme pystyneet hoitamaan nimenomaisesti nämä maaseudun kehittämisrahat sillä tavalla, että lisätalousarvio kakkosessa [Anne Kalmari: Että leikattiin viljelijöiden tuista!] käytimme näitä siirtymäajan rahoja, joilla pystymme varmistamaan sen, että joka ikinen sentti, mikä sieltä Brysselistä on meille tuleva, myöskin tulee. Eli tämä hoidettiin tällä tavalla hienosti maaliin.

Arvoisa puhemies! Minun on pakko siteerata lausetta: ”Meidät ajaisi vain pahempaan tilaan, jos olisimme yhteisen elvytysratkaisun ulkopuolella.” Kuka sanoi näin? Sen sanoi valtiovarainministeri Annika Saarikko 28.1.2021, [Välihuutoja] joten ihmettelen kyllä kovasti tätä keskustan linjaa tässä kysymyksessä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä ministeri Adlercreutz, jos haluatte käyttää puheenvuoron.

16.44 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Hallituksella on kielteinen linja sille, että RRF:n kaltaista välinettä tulisi vastaan uudelleen. Mutta on ihan selvä, että vaikka Ukrainan kohdalla vaihtoehtoja ei kannata sulkea pois, kannattaa olla tietoinen myös nykytilasta. Monivuotisen rahoituskehyksen välitarkastuksessa [Anne Kalmari: Mikä on linja?] sovittiin 50 miljardin Ukraina-välineestä, [Väli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

huutoja] josta itse asiassa komissio lainaa 33 miljardia, eli siinä on jo sinänsä lainakomponentti käytössä.

Mitä tulee tähän koheesiopolitiikkaan, Elisa Ferreira on täällä käynnin jälkeen itse tätä itäisen raja-alueen huomioon ottamista nostanut toistuvasti esille, eli kyllä näiltä osin voidaan sanoa, että Suomen viesti on mennyt hyvinkin komissioon asti perille. On tarkan vaikuttamisen paikka, että saadaan tämä myöskin sitten tulevan komission työohjelmaan linjaukseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten suuren valiokunnan puheenjohtaja Autto, olkaa hyvä.

16.45 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Uskon, että naurisinaan aidatkin nauravat tälle keskustan esittämälle kritiikille, koska nykyisen hallituksen EU-politiikkahan on ollut valtava menestys Suomen kannalta. [Hälinää] Esimerkiksi yritys vastuudirektiivi saatiin säädettyä juuri Suomen toivomassa muodossa, Suomelle haitallinen ennallistamisasetus on saatu estettyä, ja jos ajatellaan vaikka, kuinka Suomen aloitteesta EIP pystyy nyt tukemaan puolustusteollisia investointeja, niin nämä kaikkihan ovat valtavia menestyksiä Suomen EU-vaikuttamisessa.

Arvoisa rouva puhemies! Luen nyt täältä suuren valiokunnan lausunnosta: ”Suuri valiokunta katsoo, että elpymisväline oli poikkeuksellinen ja kertaluontoinen ratkaisu. Suuri valiokunta ei hyväksy vastaavanlaisen järjestelyn toistamista tai muuttamista pysyväisluonteiseksi.” Ja kysyn valtiovarainministeriltä: onhan varmaa, että toisin kuin silloin, kun keskustalla oli valtiovarainministerin salkku, nyt Suomi ei Ecofinissä tai euroryhmässä ole myötäilemässä mitään yhteisvelkaratkaisuja? [Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ministeri Purra.

16.46 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja luki sieltä hyvin selvää tekstiä, joka taisi myös olla juuri näitä eduskunnan hyväksymiä lausumia viime kaudelta, joita salin joiltakin puolilta kannatettiin erityisen paljon, kun vastustettiin tämän paketin läpiviemistä. Yksi sellainen varoitus, jota silloin paljon salissa käytettiin, oli se, että avataan tämä tie vain kerran, ja varoitettiin, mitä sitten tulee tapahtumaan. Valitettavasti nyt me olemme juuri siinä tilanteessa. [Annika Saarikon välihuuto — Antti Kaikkosen välihuuto] Kyllä, meille EU:ssa erityisesti eteläisistä jäsenmaista, toisaalta jostakin komission suunnalta, kyllä, esitetään erilaisia EU-tason instrumentteja ja yhteisvelkapaketteja mitä erikoisimpiin tavoitteisiin, esimerkiksi kilpailukykyyn tai investointikuoppaan. Me olemme takamatkalla suhteessa Yhdysvaltoihin, mutta sitä ei korjata lisäämällä julkista, veronmaksajan rahaa vaan mobilisoimalla yksityistä rahoitusta ja kehittämällä pääomamarkkinaunionia, kuten tämä hallitus ajaa. [Puhemies koputtaa] Nämä suuren valiokunnan kirjaukset ovat hyvin selkeitä ja yksinkertaisia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä edustaja Malm.

16.48 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tässä nyt itäisen Suomen osalta tulee sellainen olo, että hallituksella ei nyt ole se ajoneuvo

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

hallinnassa. Välillä painetaan kaasu pohjassa kohti leikkauksia ja sitten painetaan jarrua niin, että sakset sinkoilevat ohjaamossa.

Eilen uutisoitiin itäisen Suomen nuorista, joista yli 60 prosenttia on kotiseuturakkaita. He haluaisivat asua omalla alueellaan, opiskella siellä, jäädä sinne, käydä töissä. Sen sijaan, että hallitus pystyisi tekemään mitään konkreettisia tekoja Itä-Suomen eteen, täällä puhutaan juhlapuheita strategiasta, mutta ei kuulu edes sinne toiselle asteelle niitä signaaleja, että se opiskelu olisi mahdollista, vaan ammattikouluopiskelijoiltaikin leikataan. Mitä te, arvoisa hallitus, aiotte turvata Itä-Suomen nuorten tulevaisuudennäkymän, vai onko teidän tarkoitus saada kaikki muuttamaan kaupunkikeskuksiin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Multala.

16.49 Tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, edustaja, on varmaan hyvä kerrata, koska nyt nimenomaan puhutaan korkeakoulupolitiikasta paljon siinä, [Niina Malm: Toisesta asteesta!] miten nuoret haluavat jäädä omalle alueelleen. — Mutta vastaan itse korkeakoulupolitiikasta ja vastaan tähän kysymykseen. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Itä-Suomen yliopisto haki ja sai merkittävän määrän, esimerkiksi tohtorikoulutukseen 70 paikkaa, 17,8 miljoonaa euroa. Samoin aloituspaikoista kohdentui merkittävä määrä... [Hälinää] — Arvoisa puhemies, on vaikea vastata, [Puhemies koputtaa] kun ei kuule omaa ääntään. [Puhemies: Nyt kannattaa kuunnella!] — Yliopistojen aloituspaikoista, korkeakoulujen aloituspaikoista myönnettiin myös merkittävä määrä Itä-Suomen alueelle, niin sinne pohjoisempaan Itä-Suomeen kuin LUTiin Lappeenrantaan. Sitten vielä voin nostaa tämän EuroHPC-hankkeen, joka sijaitsee Kajaanissa. Sinne on panostettu. Kun konkreettisia tekoja kysyttiin, niin tässä on konkreettisia tekoja. Hallitus varautuu myös Lumin jatkoon, se on 250 miljoonan euron investointi Suomelta. [Oikealta: Mahtavaa!]

Kysymyksen käsittely päättyi.